

המעורבים ברע, ועל כן מעוכבים מלצאת אל הפועל. כמו גרעין של חיטה שמלופף בתבן ומוץ, וכדי להכשירו צריך לבררו מתוך התבן, כך כל כוחות היצירה והעשייה, כוחות הנבראים, שהם גרעיני אור, גרעינים של רצונות טובים ומחשבות ישרות, רגשות נאותים ודמיונות קדושים, המלופפים ביצרי מעללי איש, כוחות רוע וקלקול. כמו כן, ברבדים האחרים של ההוויה, בדומם צומח וחי, מעורבים הכוחות החיוביים עם כוחות מקולקלים, חיות רעות ומזיקים, כוחות הרס והשחתה. כך, כל נקודה של ברכה ואורה הנמצאת בהוויה צריכה להתברר, לצאת מהערבוב עם הרע, להתעלות ולהתחזק, כדי שתוכל להוציא אל הפועל את האור שחבוי בה בצורה מבורכת וטובה.

למעשה, הגרעין הפנימי של כל בריה וכל כוח בעולם אינו אלא שביב של ניצוץ אלהי. ומכאן נגזר הביטוי 'העלאת ניצוצות', שעניינו הוא הוצאה אל הפועל של הפוטנציאל הטוב החבוי בכל כוח וכוח בעולם, מכל מרחב העולמות, בדומם הצומח החי והמדבר. ניצוצות אלו הם כוחות של חיים, כוחות מלאי תסיסה חיובית ותשוקה אמתית להתגלם ולהיוולד. תנועה עצומה חבויה בכל ההוויה, תנועה של עילוי ובקשת התפתחות, והיא מקור התסכול של בני אדם, שאינו אלא כאב היצירה, כאב על מחסום בגילויי החיים ובמימוש העצמי. זה מקור התנועה העצומה של כל היצירה כולה, לשרוד, להתקדם, לחיות ולהיוולד. הניצוצות הם ניצוצות של גילויי אלהות, ועל כן כוחם גדול, ותביעת יציאתם לאור עולם רבה ועצומה מאוד.

והנה כל ניצוצות הקודש שבמציאות מושרשים בסוד מידת הגבורה, שבה נברא העולם. כי הגבורה היא שורש הפירוט והריבוי, וזה סוד הניצוצות, שהם רסיסי אורות הבלועים בכל פינה בהוויה¹¹ (ושורש כל הניצוצות הוא בחינת האורות שנפלו בשבירת הכלים כנודע, שהיו בסוד אורות של גבורה כנודע, ובשבירת הכלים נתפרדו לרסיסים ואין כאן מקומו). וסוד הגבורה הוא כוח העילוי מלמטה למעלה, כמו תכונת שלהבת האש העולה. והוא כוח ההתעלות הגנוז בעומק הבריאה שעולה לעילא לעילא להיתקן במקור העליון. והוא סוד כל ניצוצות הקדושה החבויים בעולם שנמצאים תמיד בתנועה מתמדת כלפי מעלה. כדוגמא לכך אנו רואים את הרהורי התשובה שנמצאים בלבבות הבריות, שתמיד דוחקים בהן לשוב ולהיתקן, והם מסוד האש, סוד הגבורה והתשובה, שדוחקים בבריות להתעלות מעל מצבן הנמוך ולהתקדם קדימה.

להמתיק הדין שבזה העולם העשיה על ידי השלושה ידים שיש בכל עולם ועולם מהשלושה עולמות שלמעלה מזה העולם העשיה, הינו אצילות בריאה יצירה, וכשממתיק הדין של עולם העשיה בשלוש ידים שביצירה, נמתק על ידי שם של מ"ב אב"ג וכו'. כי מ"ב בגימטריא שלש פעמים יד. ובעולם הבריאה נמתק על ידי שם אהיה ושם יה"ו ששניהם גם כן גימטריא מ"ב שלש פעמים יד. ולמעלה בעולם האצילות נמתק על ידי מ"ב אותיות של שם מ"ה הינו פשוט ומילוי ומילוי דמילוי שכולם יחד הם מ"ב אותיות שלוש פעמים יד. וצריך לראות שלא יהיה קמצן שלא ישאר אצלו דינין, ולזה צריך חכמה יתירה, לדעת כמה זה צריך ליתן, שלא ישאר אצלו דינין".

11. ונוסיף בביאור הדברים בעניין שם אלהים שהוא יסוד חיות כל הנבראים, הנה אור שם אלהים הוא האור שממנו העולם יכול להיווצר, והיינו מפני שאור שם הוי"ה ברוך הוא ממוסס את הכל בתוקף אורו ואי אפשר לשום נברא להיווצר אלא באור המצמצם של שם אלהים. לפיכך דווקא שם אלהים הוא השם שמוזכר במעשה בראשית, שכן כל עצמות בריאת שמים וארץ אינה מתאפשרת אלא באור שם אלהים, שהוא האור הממוזער המתאים אל העולמות שיתקיימו ולא יתבטלו ממציאותם. ונמצא שאור זה הוא שפע החיות והקיום והעמידה של העולמות כולם. והנה במעשה בראשית שהוא שורש העולמות כולם מופיע שם אלהים ל"ב פעמים. והיינו שכל העולמות הנבראים מתקיימים אך ורק באור פני מלך, בשפע חיות אלהית שמחיה ומקיים אותם. וחיות זו נמשכת משמותיו יתברך, שהם המחיים ומקיימים את העולמות. ושורש כל חיות העולמות נעוץ בשם אלהים, והיינו בל"ב הפעמים ששם אלהים מופיע במעשה בראשית. השכינה מכונה 'לב' כידוע, כמו שכתוב: "דברו על לב ירושלים" (ישעיה מ ב), ול"ב פעמים מופיע שם אלהים במעשה בראשית, ושמות אלו הם הם השורש לכל החיות האלהית שמצויה בעולם. הם מתפרטים לפרטים רבים ולניצוצי אורות הגנוזים בכל דבר ודבר במציאות. הם מחיים את הכל ממש כמו נשמה בגוף. החיות האלהית מתגלה בשמות השם, בבחינת האותיות שבהן נבראו שמים וארץ, ול"ב שמות אלהים הם שפע החיות ואור האותיות הגנוזים בכל ההוויה כולה. רבי נחמן מלמד אותנו ש"ל"ב אלהים של מעשה בראשית הם בחינת האותיות שיש בכל דבר, שכולם נמשכים מבחינת ל"ב אלהים של מעשה בראשית". וכך כתב רבי נחמן בליקוטי מוהר"ן, וזו לשונו:

← "כי בכל דבר יש בו כמה צירופי אותיות שבו נברא זה הדבר... ומי שיכול להתעורר התנוצצות האותיות שבכל מעשה בראשית שיש בכל דבר, אזי אכילתו ושתייתו וכל

תענוגיו אינו אלא מהתנוצצות האותיות שבאכילה ושתייה, בבחינת (רות ג ז): 'ויאכל וישת וייטב לבו'; 'וייטב לבו' הינו בחינת התנוצצות האותיות של ל"ב אלהים שבמעשה בראשית שיש בכל דבר. וזהו: 'וייטב לבו' אין טוב אלא אור, כמו שכתוב (בראשית א ד): 'וירא אלהים את האור כי טוב'. וזהו: 'ויאכל וישת וייטב לבו', שהיתה אכילתו ושתייתו מהארת והתנוצצות האותיות של ל"ב אלהים שבסעודתו שאוכל. וזה: 'וייטב לבו' זה ברכת המזון (זהר ויקהל ריח. ומדרש רבה רות פרשה ה), שהייתה אכילתו ושתייתו מהתנוצצות האותיות שיש בהאכילה ושתייה, שזהו בחינת ברכות המזון, כי המזון נתברך על ידי שלמות לשון הקודש, על ידי שמעוררין ומאירין את האותיות שיש בכל דבר, ומשם צריכין שתהיה עיקר האכילה ושתייה ושאר התענוגים כנ"ל.

וכל חכם פשוט יכול לידע האותיות שבו נברא הדבר הזה שאוכל. כי מי שידע הכוח של מתיקות ומרירות, חריפות ומליחות, שזה מרכך וזה מקשה, זה מגדיל וזה מקטין, זה מכווץ וזה מרחיב, ויודע התחלקות האותיות, שנחלקין לשלוש אמות אמ"ש ושבע כפולות, ושנים עשר פשוטות, ויודע האותיות השייכים לכל ספירה וספירה, ויודע כוח של כל ספירה, שזה רך וזה קשה וכו', אזי על ידי שטועם איזה דבר או רואה איזה דבר, הוא יודע ומבין הצירופי אותיות שבו נברא זה הדבר. כי כל דבר נשתנה בטעמו וריחו ותמונתו הכל לפי צירופי אותיות של לשון הקודש, ששקל הקדוש ברוך הוא בחכמתו וברצונו הפשוט כך וכך אותיות שיכרא בהם דבר זה, וכך וכך אותיות שיכרא בהם דבר זה. וזה בחינת חסרות ויתרות ונקודות שיש בהתורה, שהכל לפי המשקל, שגורעין ומוסיפין לפי המשקל, שצריך לגרוע לפעמים או להוסיף לפעמים איזה אות או נקודה כדי לכוון המשקל של כוח השם, הכל לפי חכמתו ורצונו, כי כן חייבה חכמתו ורצונו יתברך, שישקל כך וכך אותיות ונקודות, ויכרא בכוח הזה ואותיות ונקודות אלו הדבר הזה, כדי שיהיה לו טעם הזה וריח הזה ותמונה הזאת; וכן שקל כך וכך אותיות ונקודות אחרות וכרא בהם דבר אחר, כדי שיהיה לו כוח וריח וטעם ותמונה אחרת כפי אותן האותיות, וכן בכל דבר שבעולם. ומי שהוא חכם לבד, יכול להבין כל זאת בחכמתו, שידע האותיות שיש בכל דבר כנ"ל, אבל שירגיש ויתענג רק מהצירופי אותיות, בבחינת 'ויאכל וישת' כנ"ל, זה אי אפשר כי אם למי שהביא שלמות בלשון הקודש, והביא התנוצצות חדש בלשון הקודש של כל דבר, הינו בהאותיות שיש בכל דבר זה יכול לקיים 'ויאכל וישת' כנ"ל. (פירוש: כי על ידי חכמה לבד יכולין לידע האותיות שיש בכל דבר, כשיוודעין כל הנ"ל, דהיינו למשל כשרואה דבר שטעמו מתוק, ויודע שמתיקות כוחו לרכך, ויודע מאיזה ספירה נמשך זה הכוח של המתיקות והריכוך, כגון מספירת חסד, ויודע איזה אות

מכ"ב אותיות שייך לספירת חסד, אזי יודע שאותו האות מלובש בדבר הזה, וכן כיוצא בזה בכל הדברים שבעולם וכנ"ל. אבל אף על פי שהוא חכם גדול כל כך, שיודע כל זאת בבירור, שיודע האותיות שיש בכל דבר (שצריכין לזה להיות בקי גדול מאוד בכל חכמת האמת, שהוא חכמת הקבלה, ובכל חכמת הטבע והיסודות, כמובן למשכיל, שאי אפשר לידע כל זאת, כי אם חכם גדול מאוד בקבלה ובשאר חכמות), אף על פי כן יכול להיות שאכילתו ושתייתו ותענוגיו יהיו עדיין מגוף הדבר ולא מהתנוצצות האותיות, כי לזכות שיהיו כל תענוגיו רק מהאותיות שבכל דבר, זה אי אפשר כי אם כשזוכה לשלמות לשון הקודש, דהיינו כשזוכה לשבר תאוות-המשגל ^{sexuality} לגמרי ולהשלים את הלשון הקודש, עד שהביא התנוצצות חדש בלשון הקודש, דהיינו בהאותיות שיש בכל דבר זה הצדיק שאוחז בזה, הוא דיקא זוכה לזה, שאינו מרגיש שום תענוג משום דבר אכילה ושתייה ושאר התענוגים שבעולם, כי אם מהתנוצצות האותיות שיש בכל דבר, אשרי לו). וזה בחינת: זמציון יסעדך (תהילים כ ג), שיהיה סעודתך, היינו האכילה ושתייה וכל התענוגים, מציון וסימן האותיות המציינים ומסמנים בכל דבר, כי הטעם והריח והתמונה הוא ציון וסימן על האותיות שיש בדבר הזה. וזה: 'ישלח עורך מקדש' (שם); 'עורך' זה בחינת (בראשית ב יח) 'אעשה לו עזר', בחינת חוה, הינו לשון הקודש כנ"ל; וזה 'מקדש', בחינת לשון הקודש. וזה: 'ישלח' עורך מקדש' סופי תיבות חשך, הינו בחינת תרדמה, שהוא בחינת תרגום, שעיקר שלמות לשון הקודש על ידי התרגום כנ"ל. וכשיש לו שלמות הזה, על ידי זה זמציון יסעדך כנ"ל.

ומי שאוחז במדרגה זו, זמציון יסעדך, מזה מאיר לבו. כי שם הלב הוא על ידי שמקבל וניזון משופרא דשופרא, מל"ב אלהים של מעשה בראשית, שהם בחינת האותיות שיש בכל דבר, שכולם נמשכין מבחינת ל"ב אלהים של מעשה בראשית. ועל ידי התנוצצות האור שמקבל הלב מל"ב אלהים הנ"ל, על ידי זה מתנוצץ פניו באור הזה, בבחינת (משלי טו יג): 'לב שמח ייטב פנים', וכשפניו מאירות בהזדככות הזה, אזי יוכל האחר לראות פניו בפנים הזה כמו במראה, ולהתחרט ולשוב בתשובה כנ"ל".

והנה סוד ניצוצות אלו עצום וגנוז בכל העולם כולו, שאנו רואים שכל הבריות נמצאות תמיד בבחינת תנועה ומרוצה קדימה, וכולן שואפות ליותר, שהמציאות תהיה מתוקנת וטובה יותר, אלא שהאדם עלול לטעות במרוצתו, ובמקום לממש את העילוי האמיתי, ינוע במרוצה סביב שכלול החומריות לבדה בצבירת ממון ונכסים. נמצא שגם שכלול העולם החומרי בכל מרחביו, נעוץ הוא בכוח האלהי הגנוז בעומק היצירה. ואפילו התנועות הרעות, הנה יסודן בגרעין טוב, אלא שטעה ופנה לנתיבות זרים שלא יביאוהו אל השלמות והעילוי, אלא להיפך. כללו של דבר, ניתנה בחירה לאדם בניווט כוחותיו, אך לא בעצם תשוקתו הפנימית לנוע, כי היא גנוזה בעומק טבע יצירתו. זהו סוד היצר, כוח היצירה והתנועה, שיכול להיות ליצר טוב, אך יכול גם להיות ליצר רע, והכל תלוי בבחירת האדם. אך עצמות הכוח, הנה הוא גרעין אלהי, ניצוצות הקודש הגנוזים בכל היצירה.

על כך באה תפילת רבי נחוניא בן הקנה, בשעה שיצא מבית המדרש, וראה את מרוצת הבריות סביב חיצוניות החיים ולפעמים גם סביב טומאה וקלקול, ובא ואמר - "אנו רצים והם רצים". גרעין הריצה אחד הוא, כוח התנועה נעוץ בשורש אחד. אלא שהבדל עצום בין הכיוונים של הריצה, בין מצב בו כוח התנועה הופך לעילוי ושלמות, לבין מצב בו הופך לבאר שחת, המוסיף מכאוב על כאב הניצוץ האלהי, ומגביר את הריחוק. ובתפילתו היה מתפלל עליהם, שיזכו כולם לרוץ לחיי העולם הבא, לעילוי ולתיקון שלם, במרום הקודש האלהי.

אם כן, תנועת כל העולם היא כלפי מעלה, שהכל נע להשתכלל ולהיות טוב יותר, הן ברוחני והן בגשמי. והכל מיסוד ניצוצות הקודש החבויים בכל ההוויה שמניעים את הכל אל השלמות הגמורה, ולכן הכל בתנועה מתמדת. והוא סוד מידת הגבורה, שהוא כוח ההתעלות של התחתונים דווקא, שעליו התייסדו בבריאתם, כאומרו "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים", שהיא אור האלהות שנגנו והצטמצם בבריאה עצמה, והוא שוכן בה בכל עת, ולעולם אינו מפסיק את פעולתו לדחוק בעולם להתקדם ולהתעלות. והנה זה סוד שם מ"ב, שהוא סוד "אֱלֹהִים" שמופיע במעשה בראשית, והוא סוד מידת הגבורה, שם אלהים, שהוא שורש לכל ענייני שם מ"ב, שנודע שיש להם הופעות רבות בגילויי אורות שונים, אלא שהמכנה משותף לכל הבחינות של שם מ"ב הוא

[ד